

*Бахрієва З. Р.,
аспірантка Таврійського національного
університету ім. В.І. Вернадського*

ОСОБЛИВОСТІ ПРИПИНЕННЯ ДОГОВОРУ КУПІВЛІ-ПРОДАЖУ

Анотація. У статті досліджуються особливості припинення договору купівлі-продажу та його наслідків. Пропонуються способи вирішення колізій між нормами чинного законодавства, регулюючими відносини у зв'язку з припиненням договорів купівлі-продажу.

Ключові слова: припинення договору купівлі-продажу, розірвання договору купівлі-продажу, відмова від договору купівлі-продажу.

Постановка проблеми. Важлива роль у правовому забезпеченні товарообігу в суспільстві належить цивільно-правовим договорам, пов'язаним з оплатним переданням майна у власність. Широкого застосування набув договір купівлі-продажу, за яким одна сторона (продавець) передає або зобов'язується передати майно (товар) у власність другій стороні (покупцеві), а покупець приймає або зобов'язується прийняти майно (товар) і сплатити за нього певну грошову суму (ст. 655 ЦК).

Стосовно останньої стадії існування договору купівлі-продажу (такою є припинення договору), треба відмітити, що правове регулювання відносин на цій стадії не вповні відповідає загальним положенням, якими регулюється припинення цивільно-правових договорів. Почасти це обумовлено особливостями окремих видів договорів купівлі-продажу (роздрібна купівля-продаж, купівля-продаж об'єктів нерухомості чи об'єктів приватизації, купівля-продаж у кредит тощо). Також є і чинники, що залежать від законодавця, який допустив існування прогалів в правовому регулюванні припинення таких договорів та визначенні наслідків їх припинення. Відтак існує суспільна потреба у більш адекватному врегулюванні відносин, пов'язаних з припиненням договорів купівлі-продажу. Тому звернення до цієї проблеми видається актуальним.

Аналіз останніх досліджень та виокремлення нерозв'язаних проблем. У науці цивільного права здійснювались дослідження договору купівлі-продажу та його різновидів (І. О. Дзера, О. В. Дзера, К.І. Кучрук, Ю. В. Носік, Є. О. Рябоконт, Р. О. Стефанчук та інші науковці). Але залишається недослідженою проблема нормативно-правового врегулювання відносин сторін, що виникають у разі дострокового припинення договору купівлі-продажу.

Метою цієї статті є виявлення юридичних колізій у нормах чинного законодавства, здійснення спроби їх вирішення та розробка практичних рекомендацій для підвищення ефективності врегулювання відно-

син, що виникають у зв'язку з припиненням договорів купівлі-продажу.

Викладення основного матеріалу. У загальних положеннях про договори Цивільного кодексу України встановлені правила, якими передбачається право сторін змінити або розірвати договір, а також встановлюються підстави та порядок розірвання договору за ініціативою однієї із сторін договору. Передбачаються також наслідки припинення договорів (ст. 651 – 654 ЦК).

В ідеалі розірвання договору до того, як він має бути виконаний, допускається лише за згодою сторін. Проте, інше може бути встановлено договором або законом (ч. 1 ст. 651 ЦК). Розірвання договору купівлі-продажу за угодою сторін спеціально не передбачається. Але це не виключає застосування загальних норм ст. 651 – 652 ЦК. Домовленість або угода сторін – зовсім безконфліктна ситуація, що надає сторонам можливість без звернення до суду самостійно вирішити питання як про припинення договору, так і про правові наслідки припинення договору. При цьому моментом розірвання договору буде вважатися момент укладення правочину про розірвання договору. Але якщо сторони не домовляться про розірвання договору, за певних умов закон надає право зацікавленій стороні звернутися до суду з позовом про розірвання договору. У такому разі за наявності підстав договір розривається за рішенням суду.

В умовах світової економічної кризи такі явища як інфляція, різкі скачки курсу долару, що є валютою міжнародних розрахунків, зміна кон'юнктури ринку стали звичайними явищами. Це веде до того, що стороною може бути втрачений комерційний інтерес до виконання договору. Тому у зв'язку з необхідністю відновлення балансу інтересів сторін договору законодавцем передбачено розірвання договору в умовах істотної зміни обставин. Зрозуміло, що йдеться про зміну зовнішніх обставин, які не залежать від волі сторін. Але зміна обставин вважається істотною, якщо вони змінилися настільки, що, якби сторони могли це передбачити, вони не уклали б договір або уклали його на інших умовах (ч. 1 ст. 652 ЦК).

Договір може бути розірвано за рішенням суду на вимогу однієї із сторін у разі істотного порушення договору другою стороною (ч. 2 ст. 651 ЦК), а також у разі односторонньої відмови від договору, якщо право на таку відмову встановлено договором або законом (ч. 3 ст. 651 ЦК).

Як правило, можливість розірвання договору купівлі-продажу пов'язана з порушенням сторонами своїх договірних зобов'язань і реалізується шляхом звернення з позовом до іншої сторони договору. Так, відповідно до ст. 659 ЦК невиконання продавцем обов'язків передати покупцю товар або попередити покупця про права третіх осіб на товар дає право покупцю вимагати розірвання договору купівлі-продажу. Це законодавче положення тлумачиться у такий спосіб, що воно дає покупцю право звернутися до суду з позовом про розірвання договору [1, 15]. Мається на увазі, що право вимагати розірвання договору означає, зокрема і можливість пред'явити таку вимогу безпосередньо до продавця, який за таких умов може благорозумно погодитись на розірвання договору. У разі відмови продавця задовольнити таку вимогу покупця, останній має право звернутись з позовом про розірвання договору до суду. Покупець за наявності підстав, передбачених ст. 659 ЦК, вправі також безпосередньо звернутися з позовом до суду без попереднього звернення з відповідною вимогою до продавця. Суд за наявності підстав, передбачених ст. 659 ЦК, зобов'язаний такий позов задовольнити.

Але треба зауважити, що у разі порушення договору Цивільним кодексом встановлена низка правил, які дають стороні договору право на відмову від договору. При цьому, залишаються не завжди зрозумілими мотиви, з яких законодавець в одних випадках передбачає відмову від договору в односторонньому порядку, а в інших – надає стороні лише право на звернення до суду з позовом про розірвання договору.

У науковій юридичній літературі висловлювалась також думка, що термін «відмова від договору» означає право покупця в односторонньому порядку відмовитися від вже виконаного договору [2, 81].

На наш погляд, одностороння відмова більшою мірою захищає сторону, що заявляє про таку відмову, бо виключає необхідність звернення до суду. Сам факт відмови призводить до припинення договору, договір є розірваним унаслідок односторонньої дії сторони.

Так, покупець має право відмовитися від договору купівлі-продажу в односторонньому порядку, якщо продавець:

- відмовляється передати проданий товар покупцеві (ч. 1 ст. 665 ЦК);
- не передає покупцеві приналежності товару та документи, що стосуються товару та підлягають переданню разом з товаром відповідно до договору купівлі-продажу або актів цивільного законодавства (ст. 666 ЦК);
- у розумний строк не доукомплектував товар (п. 2 ч. 2 ст. 684 ЦК);
- передав покупцеві товар без тари та (або) упаковки чи в неналежних тарі та (або) упаковці (ст. 686 ЦК);

– не надає покупцеві можливості негайно одержати повну і достовірну інформацію про товар у місці його продажу (якщо договір укладений) (ч. 3 ст. 700 ЦК).

При порівняльному аналізі Цивільного кодексу РФ та Цивільного кодексу України щодо регулювання припинення договору купівлі-продажу, не можна не відмітити тотожність змісту норм, встановлених на захист прав покупця. Але виявляється, що замість терміну «відмова від договору» російський законодавець застосовує поняття «відмова від виконання договору», тобто у разі невиконання чи неналежного виконання договору однією стороною, другій стороні надається право відмовитися від виконання договору (ст. 463, 467, 475, 479, 482, 486, 489, 495, 503 ЦК РФ).

У вітчизняному законодавстві передбачається, що у разі невиконання однією із сторін свого обов'язку, або за наявності очевидних підстав вважати, що вона не виконає свого обов'язку у встановлений строк (термін) або виконає його не в повному обсязі, друга сторона має право зупинити виконання свого обов'язку або навіть відмовитися від його виконання повністю або частково (ч. 3 ст. 538 ЦК). Наприклад, невиконання обов'язку передати товар покупцеві може бути викликано ризиком невиконання у строк обов'язку іншою стороною (прострочення сплати товару).

Відмову від договору як підстави припинення договору, слід відрізнити від відмови від прийняття товару без мети припинення договору. У договорах купівлі-продажу це має місце у разі, якщо продавець передав весь або частину товару в асортименті, що не відповідає умовам договору. Наслідком цього порушення встановлене право покупця відмовитися від прийняття товару та його оплати, а якщо він оплачений, вимагати повернення сплаченої грошової суми (ч. 1 ст. 672 ЦК). Таким чином, відмова від товару сама по собі не є відмовою від договору, але порушення договору, що призвело до такої відмови, може стати підставою для його розірвання.

Продавець, у свою чергу, має право на відмову від договору, якщо:

- договором купівлі-продажу асортимент товару не встановлений або не був визначений у порядку, встановленому договором (ч. 2 ст. 671 ЦК);
  - покупець без достатніх підстав зволікає з прийняттям товару або відмовився від його прийняття (ч. 4 ст. 690 ЦК);
  - покупець відмовився прийняти та оплатити товар (ч. 4 ст. 692 ЦК);
  - покупець не здійснив у встановлений договором строк чергового платежу за проданий з розстроченням платежу та переданий йому товар (ч. 2 ст. 695 ЦК).
- Договором купівлі-продажу має бути встановлено право на відмову від договору будь-якої із сторін у разі, якщо сторона, яка зобов'язана страхувати товар, не застрахувала його (ч. 2 ст. 686 ЦК). Альтернативою є право сторони, яка не несе обов'язку застрахувати

товар, застрахувати його та вимагати відшкодування витрат на страхування. Як бачимо, ця підстава впливає із невиконання зазначеного обов'язку тією стороною, на яку він покладений.

Може скластися враження, що законодавець не підтримує принцип належного та реального виконання договору, надаючи сторонам у численних випадках саме право на односторонню відмову від договору. Але, як правило, у кожній статті, що передбачає право на відмову від договору з метою уникнення розірвання договору стороні надається право вчинити альтернативні дії на свій вибір. Наприклад, відповідно до ч. 2 ст. 672 ЦК покупцеві надається право прийняти частину товару, що відповідає умовам договору, і відмовитися від решти товару; відмовитися від усього товару; вимагати заміни частини товару, що не відповідає асортименту, товаром, в асортименті, який встановлено договором; прийняти весь товар.

Треба відмітити, що розірвання договору купівлі-продажу шляхом односторонньої відмови від договору в деяких випадках передбачається також за відсутності порушень. Так, із ч. 3 ст. 702 ЦК за договором купівлі-продажу за зразками покупець до передання товару має право відмовитися від договору за умови відшкодування продавцеві витрат, пов'язаних із вчиненням дій щодо виконання договору. Це відповідає ч. 3 ст. 651 ЦК, яка допускає встановлення договором або законом права на відмову від договору, не обмежуючи при цьому підстав, за яких може виникати таке право.

Важливою особливістю договорів купівлі-продажу є вимога до відповідності товару стандартам, технічним умовам, іншій технічній документації, яка встановлює вимоги до якості. Під поняттям «якість» слід розуміти сукупність властивостей, які відображають новизну, довговічність, надійність, економічність, ергономічність, естетичність, екологічність, безпеку експлуатації, споживання товару тощо та надають йому здатність задовольняти інтереси та потреби покупця [3, 21].

Таким чином, у разі істотного порушення вимог щодо якості товару встановлено право покупця на відмову від договору (ч. 2 ст. 678 ЦК). Стосовно договору роздрібною купівлі-продажу це право конкретизується у ч. 1 ст. 708 ЦК, відповідно до якої у разі виявлення покупцем протягом гарантійного або інших строків, встановлених обов'язковими для сторін правилами чи договором, недоліків, не застережених продавцем або фальсифікації товару покупець має право відмовитися від договору і вимагати повернення сплаченої за товар грошової суми.

Треба зауважити, що у ст. 708 ЦК для відмови від договору достатньо виявлення будь-яких недоліків, а у ст. 678 ЦК мова йде саме про істотне порушення вимог щодо якості товару, тобто про такі недоліки, які не можна усунути чи усунення яких пов'язане з непропорційними витратами або затратами часу, недоліки,

які виявилися неодноразово чи з'явилися знову після їх усунення (ч. 2 ст. 678 ЦК). Також, ч. 1 ст. 8 Закону України «Про захист прав споживачів» передбачається, що у разі виявлення протягом встановленого гарантійного строку істотних недоліків, які виникли з вини виробника товару (продавця, виконавця), або фальсифікації товару, підтверджених за необхідності висновком експертизи, споживач, в порядку та у строки, що встановлені законодавством і на підставі обов'язкових для сторін правил чи договору, має право за своїм вибором вимагати від продавця або виробника розірвання договору та повернення сплаченої за товар грошової суми або вимагати заміни товару на такий же товар або на аналогічний, з числа наявних у продавця (виробника), товар [4].

Таким чином виявляється юридична колізія у тому, що Закон «Про захист прав споживачів» встановлює право вимагати розірвання договору, а Цивільним кодексом встановлена відмова від договору. Це питання повинно бути вирішене у користь ст. 8 Закону «Про захист прав споживачів», оскільки він прийнятий пізніше. Крім того, п. 2 розділу V „Прикінцеві положення» цього Закону передбачає, що інші нормативно-правові акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону. Що стосується ст. 678 ЦК, то вона є загальною порівняно з ч. 1 ст. 8 Закону «Про захист прав споживачів», а тому це останнє законодавче положення підлягає переважному застосуванню.

Треба відмітити жорсткість норм, що регулюють договори купівлі-продажу об'єктів приватизації. Відповідно до ст. 27 Закону «Про приватизацію державного майна» договір може бути розірвано або визнано недійсним за рішенням суду у разі невиконання іншою стороною зобов'язань, передбачених договором купівлі-продажу, у визначені строки. Ще одна підстава розірвання договорів купівлі-продажу об'єктів приватизації – невиконання умов, зазначених у ст. 19 Закону «Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва». При цьому покупець, з яким розірвано договір купівлі-продажу, повертає об'єкт приватизації в державну власність за актом приймання-передачі, включаючи земельну ділянку, а також відшкодовує державі збитки, завдані невиконанням умов договору [5]. Але важливою прогалиною є те, що цими нормативними актами не вирішується доля здійснених покупцем капіталовкладень в приватизований об'єкт.

Вимагає уваги також розірвання договору купівлі – продажу товару в кредит, яким передбачається відстрочення або розстрочення платежу (ст. 694 ЦК). Дострокове припинення договору купівлі-продажу в кредит, перш за все, пов'язане з невиконанням сторонами своїх обов'язків. Серед основних обов'язків продавця – обов'язок передати товар, визначений договором купівлі-продажу (ст. 662 ЦК). Так, згідно з ч. 3 ст. 694 ЦК у разі невиконання продавцем обов'язку щодо передання товару, проданого в кредит, застосовуються

положення ст. 665 ЦК, тобто наслідком може бути відмова покупця від договору. Правовим підґрунтям для цього є загальне положення, яке встановлює, що шляхом односторонньої відмови від договору, якщо право на таку відмову встановлено договором або законом, договір є відповідно розірваним (ч. 4 ст. 651 ЦК).

Основним обов'язком покупця за договором купівлі-продажу товару у кредит є оплата товару (частинами) в строк, встановлений договором. За порушення цього обов'язку законодавець встановлює досить жорсткі заходи. Так, якщо покупець прострочив оплату товару, проданого в кредит, продавець має право вимагати повернення неоплаченого товару (ч. 4 ст. 694 ЦК). Це явище є зрозумілим в рамках договору купівлі-продажу в кредит з відстроченням платежу, бо неоплачений товар має бути поверненим. Але щодо наслідків прострочення у здійсненні будь-якого чергового платежу за договором з розстроченням платежу, передбачається право продавця відмовитися від договору і вимагати повернення проданого товару (ч. 2 ст. 695 ЦК). Встановлення цього правила конкретизується положенням ч. 2 ст. 697 ЦК, яким передбачається право продавця вимагати повернення товару, якщо покупець прострочив оплату товару, а також у разі ненастання обставин, за яких право власності на товар мало перейти до покупця.

З одного боку, надання продавцю права відмовитися в односторонньому порядку від договору є засобом, який дисциплінує покупця, стимулює його вносити платежі у строк. Але моральною стороною проблеми є питання щодо випадків, коли прострочення чергового платежу викликане, наприклад, тяжкою хворобою або відсутністю у даному місці з поважних причин. Отже коли особа (покупець) з'явиться, до неї буде пред'явлена вимога про повернення товару, бо договір вже розірваний у односторонньому порядку. Також не встановлені наслідки у разі втрати покупцем дієздатності, чи взагалі, у разі його смерті. На наш погляд, за опікуном та спадкоємцями покупця слід визнати право продовжувати здійснювати виплати за товар, придбаний у кредит. Зрозуміло, що у таких випадках мають бути застосовані положення п. 6 ст. 694 ЦК, тому що продавець повинен мати право застави на цей товар.

У ЦК РФ питання вирішується більш сприятливо на користь покупця. Наприклад, щодо відмови продавця від договору встановлено виключення у випадках, коли сума платежів, отриманих від покупця, вже перевищує половину ціни товару (ст. 489 ЦК РФ). Зрозуміло, що у такому разі до покупця застосовуються міри відповідальності, встановлені стосовно праводносин купівлі-продажу з відстроченням платежу.

У науковій літературі зазначалось, що в таких випадках було б доцільним, зважаючи на принцип верховенства права, закріплений у ст. 8 Конституції

України, відійти від букви ч. 4 ст. 653 ЦК та вирішити питання про права та обов'язки сторін договору купівлі-продажу безпосередньо на підставі ч. 1 ст. 8 Конституції України та п. 6 ст. 3 ЦК в наступний спосіб. Витребуваний продавцем у покупця товар продавець має право реалізувати за справедливою ринковою ціною, а грошові суми, отримані від покупця в порядку оплати товару, продавець зобов'язаний повернути покупцеві за вирахуванням різниці між ціною, за якою товар було продано покупцеві, та справедливою ринковою ціною товару, за якою її реалізував продавець після витребування товару у покупця, та витрат продавця у зв'язку з реалізацією товару [6, 235].

Запропонований спосіб вирішення проблеми, про яку йдеться, є дуже вдалим, бо відповідає принципам добросовісності, справедливості та розумності (п. 6 ст. 3 ЦК), на відміну від правил про розірвання договору, встановлених ч. 4 ст. 694 та ч. 2 ст. 695 ЦК. Особливо, недоцільність встановлення односторонньої відмови продавця від договору виявляється, наприклад, коли прострочення платежу пов'язане з поважною причиною, що підтверджується доказами, а також, у разі, якщо сума платежів, отриманих від покупця, перевищує половину ціни товару.

Відповідно до ч. 4 ст. 653 ЦК сторони не мають права вимагати повернення того, що було виконане ними за зобов'язанням до моменту зміни або розірвання договору, якщо інше не встановлено договором або законом. Але, звертаючись до наслідків припинення договорів, треба відмітити, що важливою особливістю припинення договорів купівлі-продажу є той факт, що доля виконаного вирішується інакше, ніж це встановлено для інших цивільно-правових договорів. Законодавцем встановлений обов'язок повернення товару продавцеві та право покупця вимагати повернення сплаченої грошової суми (ст. ст. 666, 670, 672, 678, 684 ЦК). Таким чином, правила, встановлені цими статтями підлягають переважному застосуванню. Це також відповідає ст. 7.3.6 Принципів УНИДРУА про реституцію, відповідно до якої при припиненні договору кожна сторона може вимагати повернення всього, що вона поставила, за умови, що ця сторона одночасно повертає все, що вона отримала. Якщо повернення неможливе в натурі або це є неприйнятним, відповідне відшкодування має бути зроблене в грошовій формі, коли це є розумним. Проте, якщо виконання договору носить триваючий характер і предмет договору є подільним, повернення отриманого може витребуватися лише за час після того, як припинення набрало чинності [7].

Відповідно до ч. 2 ст. 11 Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів сторона, що виконала договір повністю або частково, також може вимагати від другої сторони повернення всього того, що було поставлене чи сплачене за договором. Якщо обидві сторони зобов'язані здійснити повернення отриманого, вони повинні це зробити одночасно [8].

Висновки. Таким чином, як у міжнародному, так і вітчизняному чинному законодавстві, стосовно розірвання договору купівлі-продажу передбачається повна реституція. Така позиція є зрозумілою. Якщо особа заплатила ціну, вона вправі вимагати товар чи повернення сплаченої суми, якщо він не отриманий. Але однією із особливостей припинення договорів купівлі-продажу в кредит є встановлення односторонньої реституції, тобто продавець вправі вимагати повернення товару, а покупець не має права на повернення здійснених виплат в рахунок платежу за товар.

Окрім того, продавець також має право отримати у вигляді компенсації проценти на суму, що відповідає ціні товару, проданого в кредит, за прострочення платежу від дня, коли товар мав бути оплачений до дня його фактичної оплати (ч. 5 ст. 694 ЦК).

Варто зауважити, що цивільне законодавство не вирішує питань, пов'язаних з якістю поверненого товару. Йдеться про можливе погіршення речі, бо в період дії договору покупець звичайно нею користується. За договором найму (оренди) такі наслідки вирішуються наступним способом. Так, відповідно до ст. 779 ЦК наймач зобов'язаний усунути погіршення речі, які сталися з його вини. У разі неможливості відновлення речі наймодавець має право вимагати відшкодування завданих йому збитків. Але погіршення речі, що сталися внаслідок нормального її зношення, не можуть кваліфікуватися як порушення наймачем будь-яких обов'язків. Наймач відповідає за погіршення речі згідно із загальним правилом ч. 1 ст. 614 ЦК за наявності його вини.

Тому, вирішуючи питання відшкодування збитків, завданих погіршенням поверненої речі у разі розірванні договору купівлі-продажу товару у кредит, за відсутністю спеціальних правил виникає необхідність застосування принципу верховенства права та засад добросовісності, справедливості та розумності, що входять до змісту зазначеного принципу та закріплені в п. 6 ст. 3 ЦК.

З огляду на викладене, слід зробити висновок про існування потреби в удосконаленні положень цивільного законодавства про припинення договорів купівлі-продажу, бо існуючі правила значною мірою не відповідають потребі ефективного врегулювання наслідків припинення договірних відносин. Тому необхідні подальші наукові розробки проблеми припинення договору купівлі-продажу та його наслідків.

Література:

1. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України: в 4 т. / А. Г. Ярема, В. Я. Карабань, В. В. Кривенко, В. Г. Ротань. — Т. 3. — К.: А. С. К.; Севастополь: Ін-т юрид. дослідж., 2005. — 928 с.
2. Бородавський С. О. Щодо укладення, зміни і розірвання договору в цивільному праві України / С. О. Бородавський // Право України. — 2004. — № 12. — С. 80 — 82.
3. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнєцова [та ін]; за ред. О. В. Дзери. — К.: Юрінком Інтер, 2009. — 1200 с.
4. Про захист прав споживачів: Закон України в ред. від 01.12.2005. — ОВУ. — 2006. — № 1-2. — Ст. 1. — Із змін. від 17.12.2009.
5. Про приватизацію державного майна: Закон України в ред. від 19.02.1997. — Бюлетень законодавства і юридичної практики України. — 2002. — № 5 — С. 351; Про особливості приватизації об'єктів незавершеного будівництва: Закон України від 14.09.2000. — ОВУ. — 2000. — № 41. — Ст. 1733.
6. Науково-практичний коментар до цивільного законодавства України: у 2-х т. / Відп. ред. В. Г. Ротань. — Т. 2. — 2-ге вид. — Х.: Фактор, 2010. — 784 с.
7. Принципы международных коммерческих договоров (Принципы УНИДРУА). [Электронный ресурс]. — Режим доступа: <http://lawstudents.net/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=250&page=5>.
8. Конвенція Організації Об'єднаних націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів (Віденська конвенція) від 11.04.1980. — ОВУ. — 2006. — № 15. — Ст. 1171.

Бахрєва З. Р. Особенности прекращения договора купли-продажи

Аннотация. В статье исследуются особенности прекращения договора купли-продажи и его последствий. Предлагаются способы решения коллизий между нормами действующего законодательства, регулиющими отношения в связи с прекращением договоров купли-продажи.

Ключевые слова: прекращение договора купли-продажи, расторжение договора купли-продажи, отказ от договора купли-продажи.

Bakhrieva Z. The features of termination purchase-sale contract

Summary. The features of stopping of bargain and sale and his consequences are probed in the article. The methods of decision of collisions are offered between the norms of current legislation, regulative relation in connection with stopping of bargains and sale.

Keywords: termination of a purchase-sale contract, dissolution of a purchase-sale contract, waiver from a purchase-sale contract.